

ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ
ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ

Δεκέμβριος 2000

Αποτίμηση περιεχομένου και ρυθμίσεων της Συνθήκης της Νίκαιας

1. Η συμφωνία που επιτεύχθηκε μετά από σκληρές διαπραγματεύσεις (Συνθήκη της Νίκαιας) για τη θεσμική μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί σημαντική εξέλιξη καθώς, μεταξύ άλλων, επιτρέπει στην Ευρωπαϊκή Ένωση να προχωρήσει στη διεύρυνση της με 27 μέλη. Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί ιστορική επιλογή για την εμπέδωση της σταθερότητας, της δημοκρατίας και της ανάπτυξης των ευρωπαϊκών χωρών. Ειδικά για την Ελλάδα, η διεύρυνση έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς θα φέρει στους θεσμούς της ΕΕ την Κύπρο. Επομένως, χαιρετίζουμε τη νέα Συνθήκη ως προϋπόθεση για την επίτευξη αυτού του σημαντικού στόχου της Ένωσης.
2. Επιπρόσθετα, η νέα Συνθήκη συμβάλλει στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών λήψης αποφάσεων αλλά και στην ενδυνάμωση του δημοκρατικού χαρακτήρα της Ένωσης. Σε ό,τι αφορά στις μικρότερες χώρες, είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι, με τη νέα Συνθήκη, διαφυλάσσονται οι βασικές διαθεσμικές και διακρατικές ισορροπίες. Η προσπάθεια των μεγαλύτερων χωρών να επιβάλουν ρυθμίσεις που θα ανέτρεπαν τις ισορροπίες αυτές απέτυχαν μετά από τη συντονισμένη διαπραγματευτική δράση όλων των μικρότερων χωρών της Ένωσης.
3. Η Ελλάδα, ειδικότερα, θεωρεί ως ιδιαίτερα ικανοποιητική τη νέα Συνθήκη γιατί, εκτός από τη συμβολή της στη διεύρυνση, διασφαλίζει τη θεσμική της θέση στο πολιτικό σύστημα της Ένωσης. Παράλληλα, η Ελλάδα κατοχυρώνει τα ειδικότερα συμφέροντά της, έχοντας επιτύχει ρυθμίσεις σε ζωτικούς τομείς όπως τη ναυτιλία, τις εξωτερικές σχέσεις και χρηματοδοτήσεις, τη διαρθρωτική πολιτική κ.α. (διατήρηση ομοφωνίας).

4. Στα επιμέρους κεφάλαια της Συνθήκης, τα αποτελέσματα της διαπραγμάτευσης θα μπορούσαν να συνοψιστούν:
5. Ευρωπαϊκή Επιτροπή: έγινε αποδεκτή η αρχή του ενός Επιτρόπου από κάθε κράτος μέλος όπως ακριβώς επιδίωκε η Ελλάδα. Αυτό σημαίνει ότι από το 2005 οι πέντε μεγαλύτερες χώρες της Ένωσης (Γερμανία, Ην. Βασίλειο, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία) θα χάσουν το δικαίωμα τοποθέτησης δεύτερου Επιτρόπου. Μόνο όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση φτάσει τα 27 κράτη μέλη θα επανεξεταστεί το μέγεθος της Επιτροπής με στόχο τον καθορισμό ενός ανωτάτου ορίου στη βάση ενός σταθερά ισότιμου συστήματος εκ περιτροπής τοποθέτησης των Επιτρόπων. Επίσης, ενισχύονται οι εξουσίες του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
6. Στάθμιση ψήφων: στο μείζον αυτό θέμα, έγινε αποδεκτή η αρχή της διπλής πλειοψηφίας που από την εκκίνηση της διαπραγμάτευσης είχε προβάλει η Ελλάδα. Αυτό σημαίνει ότι, στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση, προκειμένου να ληφθεί μία απόφαση θα πρέπει να συγκεντρώνει την πλειοψηφία των κρατών και την πλειοψηφία του πληθυσμού. Πρόκειται για μία αρχή που νομιμοποιεί την Ένωση ως ένωση κρατών και ένωση λαών. Παράλληλα, αποφασίστηκε επαναστάθμιση των ψήφων κάθε κράτους μέλους, στη βάση όμως του σεβασμού των ισορροπιών μεταξύ μικρών και μεγάλων χωρών. Έτσι, οι ψήφοι της Ελλάδας αυξάνονται σε 12. Η ειδική πλειοψηφία παραμένει στο 71 % των ψήφων, ενώ θα αυξηθεί σταδιακά στο 73,4 % μετά τη διεύρυνση. Αυτό, πρακτικά, σημαίνει ότι ενώ σήμερα τρεις μεγάλες χώρες μπορούν να 'μπλοκάρουν' τη λήψη αποφάσεων, στη διευρυμένη Ένωση θα απαιτούνται 4 χώρες. Επίσης, ενώ στην ΕΕ των 15 οι πέντε μεγάλες χώρες έχουν το 55 % των ψήφων, στην ΕΕ των 27, το ποσοστό των έξι μεγάλων χωρών (με την προσθήκη της Πολωνίας) μειώνεται στο 49 % του συνόλου των ψήφων.
7. Επέκταση ειδικής πλειοψηφίας: επεκτείνεται σε ένα σχετικά υψηλό αριθμό (39 περιπτώσεις) η ειδική πλειοψηφία για τη λήψη των αποφάσεων στη διευρυμένη Ένωση. Ωστόσο, σε τομείς ζωτικού εθνικού

συμφέροντος παραμένει η ομοφωνία. Ακόμη, η Ελλάδα εξασφάλισε τη διατήρηση της ομοφωνίας στους τομείς της ναυτιλίας, διαρθρωτικής πολιτικής, εξωτερικών οικονομικών σχέσεων και εξωτερικής πολιτικής. Σε γενικότερο επίπεδο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι επέρχονται σημαντικές βελτιώσεις στις διατάξεις της Συνθήκης που αφορούν στην κοινωνική πολιτική, στην πολιτική βιομηχανίας και περιβάλλοντος. Προβλέπεται ρητά ότι η Ένωση λαμβάνει δράση για τη καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού ενώ, για πρώτη φορά, δημιουργείται επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας. Ακόμη διευκολύνεται η χρηματοδοτική ενίσχυση κρατών μελών που αντιμετωπίζουν φυσικές καταστροφές. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η επέκταση της ειδικής πλειοψηφίας συνοδεύεται με τη διαδικασία της συναπόφασης, δηλαδή με τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη λήψη αποφάσεων. Πράγμα που ενισχύει το δημοκρατικό χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

8. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: στην ανακατανομή των εδρών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου η Ελλάδα εξασφάλισε 22 έδρες στη διευρυμένη Ένωση όπως άλλες χώρες με τον ίδιο πληθυσμό (Πορτογαλία, Βέλγιο). Η συμμετοχή της Ελλάδας στα άλλα όργανα της Ένωσης (Ελεγκτικό Συνέδριο, Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Επιτροπή Περιφερειών) παραμένει αμετάβλητη.
9. Ενισχυμένη Συνεργασία: απλοποιούνται οι ρυθμίσεις για την ενισχυμένη συνεργασία / ευελιξία αλλά, παράλληλα, διασφαλίζεται ο ανοικτός χαρακτήρας του εν λόγω συστήματος. Αυτό σημαίνει ότι καμιά χώρα δεν μπορεί να αποκλειστεί από μελλοντικά σχήματα βαθύτερης ενοποίησης. Ειδικότερα, ο αριθμός των κρατών που μπορεί να αρχίσει ενισχυμένη συνεργασία ορίζεται σταθερά σε 8 ενώ η ενισχυμένη συνεργασία επεκτείνεται και στον 2^ο πυλώνα (Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας). Ωστόσο, στον τομέα αυτό θα ισχύει το δικαίωμα αρνησικυρίας (βέτο).

10. Ενισχύεται το σύστημα προστασίας των αρχών της Ένωσης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων με την τροποποίηση του σχετικού άρθρου της Συνθήκης (άρθρου 7) και τη θέσπιση ενός μηχανισμού «έγκαιρης προειδοποίησης».
11. Θεσπίζεται, για πρώτη φορά, η δυνατότητα χρηματοδότησης των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
12. Διευκολύνεται η πρόσβαση των πολιτών στο δικαιοδοτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βελτιώνεται η διαδικασία απονομής δικαιοσύνης με μία σειρά τροποποιήσεων στην οργάνωση και λειτουργία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
13. Εξωτερική Πολιτική – Άμυνα: τροποποιήθηκαν και ενημερώθηκαν οι ρυθμίσεις σχετικά με την Άμυνα. Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα έχει πλέον καμιά θεσμική σχέση με τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (ΔΕΕ), ενώ η Πολιτικο-στρατιωτική Επιτροπή ενσωματώνεται στη νέα Συνθήκη. Οι ρυθμίσεις αυτές, πρακτικά, σημαίνουν ενίσχυση της αυτονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της άμυνας.
14. Πορεία μετά τη Νίκαια: αποφασίστηκε ένα πλαίσιο κατευθυντήριων γραμμών για την προώθηση της ευρωπαϊκής ενοποίησης με στόχο την εμπάθυνση της ενοποίησης και τον εκδημοκρατισμό της Ένωσης (οριοθέτηση αρμοδιοτήτων, απλοποίηση – συνταγματοποίηση Συνθηκών).